

Liane Moriarty

Bijna echt
gebeurd

A.W. Bruna Uitgevers

1

‘Dit verhaal begint met een barbecue,’ zei Clementine. De microfoon versterkte haar stem en maakte hem stabiel(er)er zodat hij gezagvoller overkwam, alsof hij gefotoshopt was. ‘Een gewone barbecue bij bure(n) in een gewone achtertuin.’

Nou ja, niet echt een gewone achtertuin, dacht Erika. Ze sloeg haar benen over elkaar, haakte haar ene voet achter de andere en snoof. Vids achtertuin was niet echt ‘gewoon’ te noemen.

Erika zat in het midden van de achterste rij in de evenementenzaal die deel uitmaakte van de stijlvol gerenoveerde bibliotheek, in een buitenwijk op drie kwartier rijden van de stad, en geen halfuur, zoals werd gesuggereerd door de medewerker van het taxibedrijf, van wie je mocht verwachten dat hij hier enigszins mee bekend was.

Het publiek bestond uit een man of twintig, hoewel er twee keer zoveel klapstoelen klaarstonden. De meesten waren bejaarden die energiek en vol verwachting zaten af te wachten. Het waren intelligente, ontwikkelde senioren die hier op deze regenachtige ochtend (al weer? Hield het dan nooit op?) naartoe gekomen waren om nieuwe, boeiende informatie tot zich te nemen tijdens de wijkbijeenkomst over ‘maatschappelijke betrokkenheid’. ‘Ik heb vandaag een verhaal gehoord van een bijzonder interessante vrouw,’ wilden ze tegen hun kinderen en kleinkinderen kunnen zeggen.

Erika had van tevoren op de website van de bibliotheek opgezocht hoe Clementines speech werd omschreven. Wat daar

stond was kort en weinig informatief: *Kom luisteren naar Clementine Hart, die het verhaal vertelt van een moeder en tevens beroemde celliste uit Sydney: 'Op een gewone dag'.*

Was Clementine echt een 'beroemde' celliste? Dat leek wat overdreven.

Voor de prijs van vijf dollar kreeg je twee gastsprekers, een heerlijke, aangeklede thee en kans op een loterijprijs. De spreker die na Clementine kwam, zou iets zeggen over het omstreden plan van de gemeente om het lokale zwembad te renoveren. Erika hoorde in de verte het zachte gerammel van koppen en schotels die klaargezet werden. Ze hield het loterijbriefje veilig in haar handen. Ze moest er niet aan denken dat ze het tijdens de trekking in haar tas zou moeten zoeken. Blauw, E 24. Het zag er niet uit als een winnend lot.

De dame die recht voor Erika zat, hield haar grijze krullenhoofd schuin op een meelevende, betrokken manier, alsof ze bereid was alles wat Clementine zei te beamen. Het labeltje stak boven de kraag van haar blouse uit. Maat 38. Het was een doorn in Erika's oog. Ze leunde naar voren en stopte het labeltje terug.

De vrouw draaide zich om.

'Labeltje,' fluisterde Erika.

De vrouw glimlachte dankbaar, en Erika zag dat ze bloosde tot in haar nek. De jongere man die naast haar zat, misschien haar zoon, die eruitzag als een veertiger, had een tatoeage van een streepjescode achter in zijn gebruinde nek, alsof hij een artikel in de supermarkt was. Was het als grap bedoeld? Ironie? Symboliek? Erika had zin om tegen hem te zeggen dat het er bespottelijk uitzag.

'Het was een gewone zondagmiddag,' zei Clementine.

Opvallend was de herhaling van het woord 'gewoon'. Clementine moest hebben besloten dat het belangrijk was om 'herkenbaar' over te komen bij deze gewone mensen in deze gewone buitenwijken. Erika stelde zich voor dat Clementine

aan haar kleine eettafel, of misschien aan Sams niet-gerestau-reerde antieke bureau, in haar nonchalant-chique zandstenen rijtjeshuis met zijn 'glimp op het water' haar verhaal voorbe-reidde, terwijl ze op haar pen kauwde en haar dikke bos don-ker haar op die sensuele, enigszins zelfvoldane manier van haar over een schouder wierp alsof ze Rapunzel was en bij zichzelf dacht: gewoon.

Inderdaad, Clementine, hoe zorg je dat het gewone volk je begrijpt?

'Het was begin winter. Een koude, sombere dag,' zei Cle-mentine.

Wat de f...? Erika verschoof op haar stoel. Het was een prachtige dag geweest. Een 'schitterende' dag. Zo had Vid het genoemd.

Of misschien zei hij 'stralend'. Zoiets, in elk geval.

'Het was gemeen koud,' zei Clementine, waarbij ze zelfs even met gevoel voor drama en beslist onnodig rilde in de zaal, waar het zo warm was dat een man een paar rijen voor Erika in slaap gesukkeld leek te zijn. Hij had zijn benen voor zich uitgestrekt en zijn handen comfortabel in elkaar op zijn buik gelegd, en zijn hoofd was naar achteren gekanteld, alsof hij een dutje deed op een onzichtbaar kussen. Misschien was hij overleden.

Het was misschien kil geweest op de dag van de barbecue, maar in elk geval niet somber. Erika wist dat ooggetuigen-verslagen berucht waren vanwege hun onbetrouwbaarheid, omdat mensen dachten dat ze op de terugspoelknop van het opnameapparaatje in hun hoofd hadden gedrukt, terwijl ze in feite zelf hun herinneringen construeerden. Ze 'maakten hun eigen verhaal'. Zo herinnerde Clementine zich dus dat de barbecue plaatsvond op een koude, sombere dag. Maar Cle-mentine had het mis. Erika herinnerde zich (ze herinnerde het zich echt; ze verzon het absoluut niet) dat Vid zich op de ochtend van de barbecue naar haar autoraampje had gebo-gen. 'Wat een schitterende dag!' had hij gezegd.

Erika wist absoluut zeker dat dat zijn woorden waren geweest.

Of misschien was het ‘stralend’ geweest.

Maar het was een woord met een positieve connotatie. Daar was ze van overtuigd.

(Had Erika maar ‘Ja, Vid, het is inderdaad een schitterende/stralende dag’ gezegd en haar voet weer op het gaspedaal gezet.)

‘Ik herinner me dat ik mijn dochttertjes extra warm aankleedde,’ zei Clementine.

Sam had ze waarschijnlijk aangekleed, dacht Erika.

Clementine schraapte haar keel en greep met beide handen de zijkanten van de kathedr. De microfoon hing te hoog voor haar, zodat het leek alsof ze op haar tenen probeerde haar mond er dichterbij te brengen. Haar uitgerekte nek benadrukte hoe mager haar gezicht was geworden.

Erika dacht na over de mogelijkheid om discreet opzij van de zaal te sluipen om de microfoon bij te stellen. Het zou maar heel weinig tijd kosten. Ze stelde zich een dankbare glimlach van Clementine voor. ‘Wat fijn dat je dat deed,’ zou ze na afloop bij de koffie zeggen. ‘Je hebt echt mijn dag gered.’

Maar Clementine wilde eigenlijk niet dat Erika er vandaag bij was. Ze had de afschuw gezien die even in Clementines ogen verscheen toen ze had voorgesteld om te komen luisteren, ook al had Clementine zich snel hersteld en gezegd dat dat ontzettend lief en aardig van haar was en dat ze daarna samen in het plaatselijke *food court* koffie konden drinken.

‘De uitnodiging kwam heel laat,’ zei Clementine. ‘Voor de barbecue. We kenden de gastvrouw en gastheer niet zo goed. Het waren, tja, het waren vrienden van vrienden.’ Ze keek omlaag naar de kathedr alsof ze even de weg kwijt was. Ze had een stapeltje handgeschreven systeemkaartjes in haar hand toen ze naar de kathedr liep. Er was iets hartverscheurends aan die kaartjes, alsof Clementine zich die tip had

herinnerd uit de les retorica op school. Ze moest ze hebben geknipt met een schaar. Maar niet met dat met paarlemoer ingelegde schaartje van haar grootmoeder. Dat was ze kwijt.

Het was vreemd om Clementine op het podium te zien staan zonder haar cello. Ze zag er heel conformistisch uit in haar blauwe spijkerbroek en 'lieve' bloemetjesblouse. Typisch iets voor een moeder in een buitenwijk. Clementines benen waren te kort voor een spijkerbroek en leken nog korter door de platte ballerina's die ze aanhad. Nou ja, het was gewoon een feit. Ze had er bijna – ook al leek het vreselijk trouweloos om dat woord voor Clementine te gebruiken – tuttig uitgezien toen ze naar de kathedr liep. Voor een optreden stak ze altijd haar haar op, droeg ze hakken en was ze in het zwart: lange rokken van een luchtige stof, wijd genoeg om de cello tussen haar knieën in te kunnen zetten. Als Clementine daar dan zat met haar hoofd teder en gepassioneerd naar haar cello gebogen als in een omhelzing, met een lange haarlok die tot vlak boven de snaren viel en haar arm in die vreemde, geometrische hoek, zag ze er altijd heel sensueel uit, heel exotisch, totaal anders in Erika's ogen. Elke keer dat ze Clementine zag optreden, zelfs na al die jaren nog, ervoer Erika iets van verlies, alsof ze naar iets onbereikbaars verlangde. Ze had altijd verondersteld dat dat voortkwam uit iets ingewikkelders en boeienders dan afgunst, want ze had totaal geen belangstelling voor muziekinstrumenten, maar misschien was het toch wel zo. Misschien was het allemaal te herleiden tot jaloezie.

Nu Erika Clementine met haar weifelende, ongetwijfeld zinloze verhaal bezig zag in deze kleine zaal met uitzicht op het drukke parkeerterrein van de supermarkt in plaats van in de stille concertzalen met hoge plafonds waar ze normaal gesproken optrad, ervoer ze dezelfde beschamende voldoening als wanneer ze in een flutblaadje een filmster zonder make-up zag: zo bijzonder ben je dus niet.

‘We waren die dag dus met zes volwassenen,’ zei Clementine. Ze schraapte haar keel, wiegde op haar hakken naar achteren en toen weer naar voren. ‘Zes volwassenen en drie kinderen.’

En een keffend hondje, dacht Erika. Kef, kef, kef.

‘Zoals ik al zei, we kenden de mensen bij wie we waren niet goed, maar we hadden het allemaal naar onze zin, we genoten.’

Jij, dacht Erika. Jij genoot.

Ze herinnerde zich dat Clementines lach gelijke tred hield met het lage gegriinnik van Vid. Ze zag de gezichten in en uit donkere schaduwen glippen, hun ogen als zwarte poelen, tanden die ineens blikkerden.

Ze hadden die middag veel te lang gewacht voordat ze de buitenverlichting aandeden in die idiote achtertuin.

‘Ik herinner me dat we op een bepaald moment naar muziek luisterden,’ zei Clementine. Ze keek weer omlaag naar de kathedr, en toen weer op alsof ze in de verte naar iets aan de horizon tuurde. Haar blik was leeg. Ze zag er nu niet uit als een moeder uit een buitenwijk. “Après un rêve” van de Franse componist Gabriel Fauré.’ Natuurlijk sprak ze het correct op z’n Frans uit. ‘Dat is een prachtig stuk. Van een subtiele treurigheid.’

Ze zweeg. Merkte ze het geschuif op de stoelen op, het ongemak van het publiek? ‘Subtiele treurigheid’ was niet de juiste terminologie voor dit publiek: te overdreven, te artistiekerig. Clementine, lieve schat, we zijn te gewóón voor jouw intellectuele verwijzingen naar Franse componisten. Trouwens, ze draaiden die avond ‘November Rain’ van Guns N’ Roses. Heel wat minder artistiekerig.

Had ‘November Rain’ iets te maken gehad met Tiffany’s onthulling? Of was dat daarvoor? Wanneer had Tiffany precies haar geheim verteld? Was dat toen de middag door drank overspoeld raakte?

‘We hadden geborrelt,’ zei Clementine. ‘Maar niemand was dronken. Een tikje aangeschoten, misschien.’

Haar blik ontmoette die van Erika, alsof ze de hele tijd had geweten waar ze zat en haar had gemeden maar nu bewust haar ogen zocht. Erika keek terug en probeerde te glimlachen, als een vriendin, Clementines hartsvriendin, de peettante van haar kinderen, maar haar gezicht leek verlamd, als na een beroerte.

‘Maar goed, het was eind van de middag, we zouden net aan het dessert beginnen en zaten te schateren,’ zei Clementine. Ze keek nu in plaats van naar Erika naar iemand in het publiek op de eerste rij, en Erika voelde zich afgewezen, het voelde zelfs wreed. ‘Om iets wat ik niet meer weet.’

Erika werd duizelig, claustrofobisch. Het was ondraaglijk benauwd geworden in de zaal.

Ineens kreeg ze dringend de behoefte om naar buiten te gaan. Daar heb je het, dacht ze. Daar heb je het weer. Vecht-of-vluchtreactie. Haar afweersysteem dat in werking trad. Een verandering in het chemische proces van de hersenen. Meer was het niet. Doodnormaal. Een trauma uit haar jeugd. Ze had er alles over gelezen. Ze wist precies wat er met haar aan de hand was, maar dat maakte niets uit. Haar lichaam ging zijn eigen gang en verraadde haar. Haar hartslag nam toe. Haar handen trilden. Ze róók haar kinderjaren, zwaar en realistisch: vocht, schimmel en schaamte.

‘Vecht niet tegen de paniek. Zie haar onder ogen. Ga erdoorheen,’ had haar psychologe haar gezegd.

Haar psychologe was uitzonderlijk goed, ze was elke cent waard, maar jesus, hoe kon je ergens doorheen gaan als er nergens ruimte was, niet boven, niet onder, als je geen stap kon zetten zonder die sponzige, rottende troep onder je voeten te voelen.

Ze stond op en trok haar rok los, die tegen de achterkant van haar benen geplakt zat. De man met de streepjescode

keek even om. De meelevende blik in zijn ogen gaf haar even een schok; het was alsof ze in de verontrustend pientere ogen van een mensaap keek.

‘Sorry,’ fluisterde Erika. ‘Ik moet...’ Ze wees op haar horloge en schoof zijdelings achter hem langs, waarbij ze probeerde te voorkomen dat ze met haar jasje zijn achterhoofd raakte.

Toen ze achter in de zaal was, zei Clementine: ‘Ik herinner me dat mijn vriendin op een bepaald moment mijn naam schreeuwde. Heel hard. Dat geluid zal ik nooit vergeten.’

Erika bleef staan met haar hand op de deurknop en haar rug naar de zaal. Clementine moet zich naar de microfoon hebben gebogen, want ineens vulde haar stem de hele zaal: ‘Ze schreeuwde “Clementine!”’

Clementine kon stemmen altijd heel goed nadoen; als musicus wist ze de juiste intonatie te vinden. Erika hoorde rauwe angst en schrille paniek in dat ene woord ‘Clementine!’

Ze wist dat zij de vriendin was die die avond Clementines naam had geschreeuwd, maar ze herinnerde zich er niets van. Er was alleen maar een spierwitte leegte op de plaats waar die herinnering had moeten zijn, en als zij zich een dergelijk moment niet kon herinneren, nou, dan wees dat op een probleem, een aandoening, een extreem veelzeggende, onrustbarende afwijking. De golf van paniek nam toe en overmande haar bijna. Ze duwde de deurknop omlaag en wankelde de gestaag vallende regen in.

2

‘Een vergadering gehad?’ vroeg de taxichauffeur die Erika terugreed naar de stad. Hij grinnikte vaderlijk naar haar in het achteruitkijkspiegeltje, alsof het hem vertederde: die vrouwen die tegenwoordig werkten, keurig gekleed, bijna als echte zakenlieden.

‘Ja,’ zei Erika. Ze schudde even flink met haar paraplu op de vloer van de auto. ‘Kijk maar liever op de weg.’

‘Jawel, dame!’ De chauffeur tikte met twee vingers tegen zijn voorhoofd in een spottend begroetingsgebaar.

‘Vanwege de regen,’ voerde Erika ter verdediging aan. Ze wees naar de druppels die keihard op de autoruiten roffelden. ‘Glad op de weg.’

‘Ik heb net een of andere ezel naar het vliegveld gebracht,’ zei de chauffeur. Hij zweeg even toen hij van baan wisselde, met een vlezige hand op het stuur en de andere arm nonchalant over de rug van de stoel naast hem, en intussen stelde Erika zich een heuse ezel voor op de achterbank van de taxi.

‘Die dacht dat al die regen wordt veroorzaakt door de klimaatverandering. Ik zei tegen hem: nee man, het heeft niets te maken met klimaatverandering. Dat komt door La Niña! Weet je iets van La Niña? El Niño en La Niña? Dat zijn natuurverschijnselen! Die komen al duizenden jaren voor.’

‘Juist,’ zei Erika. Was Oliver maar bij haar. Hij zou het gesprek van haar overnemen. Waarom wilden taxichauffeurs hun passagiers altijd per se iets bijbrengen?

‘Yep. La Niña,’ zei hij met wat op een Mexicaanse uitspraak

moest lijken. Hij genoot er duidelijk van om ‘La Niña’ te zeggen. ‘We hebben wel mooi het record gebroken, toch? De langste onafgebroken regenperiode in Sydney sinds 1932. Een hoeraatje voor ons!’

‘Ja,’ zei Erika. ‘Een hoeraatje voor ons.’

Dat was in 1931 geweest, ze vergat nooit jaartallen, maar ze vond het niet nodig hem te corrigeren.

‘Ik geloof dat het 1931 was,’ zei ze. Ze kon er niets aan doen. Het was een karakterfoutje van haar. Dat wist ze.

‘Yep, klopt, 1931,’ zei de chauffeur, alsof hij dat net zelf ook had gezegd. ‘En daarvoor was het een periode van vierentwintig dagen, in 1893. Vierentwintig dagen aan één stuk door regen! Laten we hopen dat we dat record niet ook verbreken! Wat denkt u?’

‘Laten we hopen van niet,’ zei Erika. Ze ging met een vinger langs haar voorhoofd. Was het zweet of regenwater?

Toen ze in de regen voor de bibliotheek op de taxi had staan wachten, was ze gekalmeerd. Haar ademhaling was weer normaal, maar haar maag ging nog steeds tekeer en ze was doodmoe, uitgeput, alsof ze een marathon had gelopen.

Ze pakte haar telefoon en sms'te Clementine: *Sorry, moest ineens weg, problemen op het werk, je deed het fantastisch, spreek je later. E x*

Ze veranderde ‘fantastisch’ in ‘heel goed’. Fantastisch was overdreven. En ook niet correct. Ze drukte op ‘verzenden’.

Het was een beoordelingsfout geweest om kostbare werktijd uit te trekken om naar Clementines verhaal te komen luisteren. Ze was alleen gegaan om haar te steunen en omdat ze haar eigen gevoelens over het voorval een plaats wilde geven. Het was alsof haar herinnering aan die middag een strookje van een ouderwetse filmrol was waar iemand een paar frames uit had geknipt. Het waren niet eens hele frames. Het waren snippers. Dunne snippertjes tijd. Ze wilde alleen dat die snippertjes ingevuld werden zonder dat ze tegenover

iemand hoefde toe te geven ‘ik herinner me niet alles meer’.

Er kwam een beeld bij haar op van haar eigen gezicht in haar badkamerspiegel, en haar handen die hevig trilden terwijl ze probeerde dat gele pilletje met haar duimnagel doormidden te breken. Ze vermoedde dat de hiaten in haar geheugen te maken hadden met dat pilletje dat ze die middag had geslikt. Maar die pil was haar voorgeschreven. Het was niet zo dat ze xtc naar binnen had gegooid voordat ze naar een barbecue ging.

Ze wist nog wel dat ze zich raar had gevoeld, een beetje afstandelijk, voordat ze naar de barbecue van de burens gingen, maar dat verklaarde nog steeds niet de hiaten in haar geheugen. Te veel gedronken? Ja. Te veel gedronken. Zie het maar onder ogen, Erika. Je had te veel op. Je was ‘dronken’. Erika kon niet echt geloven dat dat woord op haar van toepassing was, maar dat leek toch het geval te zijn. Ze was voor het eerst van haar leven onmiskenbaar dronken geweest. Dus misschien waren de gaten in haar geheugen het gevolg van alcohol. Net als bij Oliver's vader en moeder. ‘Die zijn hele decennia van hun leven kwijt,’ had Oliver een keer gezegd in het bijzijn van zijn ouders, en die hadden allebei verrukt lachend hun glas geheven, ook al had Oliver niet eens geglimlacht.

‘En, waarmee verdient u de kost, als ik zo vrij mag zijn?’ vroeg de chauffeur.

‘Ik ben accountant,’ zei Erika.

‘Echt waar?’ Hij klonk veel te belangstellend. ‘Wat toevallig, want ik dacht juist aan...’

Erika's telefoon ging, en ze schrok zoals altijd wanneer dat gebeurde. (‘Het is een telefoon, Erika,’ zei Oliver elke keer tegen haar. ‘Die gaan nu eenmaal.’) Ze zag dat het haar moeder was, de allerlaatste op aarde met wie ze op dit moment wilde praten, maar de chauffeur verschoof op zijn stoel en keek naar haar in plaats van op de weg, zijn lippen al bijna

likkend bij het idee dat hij zo meteen gratis advies van haar kon krijgen. Taxichauffeurs wisten overal een beetje van. Hij zou haar willen vertellen over de fantastische mazen in de wet waarover hij van een van zijn klanten had gehoord. Erika was niet zo'n soort accountant. Voor 'mazen in de wet' had ze niet echt waardering. Misschien was haar moeder de minste van twee kwaden.

'Hoi, mam.'

'Hé, hallo! Ik verwachtte niet dat je zou opnemen!' Haar moeder klonk zowel nerveus als uitdagend, wat allebei niet veel goeds beloofde.

'Ik was er al helemaal op voorbereid dat ik een berichtje in moest spreken!' zei Sylvia op beschuldigende toon.

'Sorry dat ik opnam,' zei Erika. Het speet haar oprecht.

'Natuurlijk hoeft je geen sorry te zeggen, ik moet me alleen even opnieuw instellen. Weet je wat, luister gewoon, dan doe ik net alsof ik het berichtje inspreek dat ik had voorbereid.'

'Ga je gang,' zei Erika. Ze keek naar de natgeregende straat, waar een vrouw met een paraplu worstelde die binnenstebuiten dreigde te klappen. Erika zag tot haar verbazing hoe de vrouw ineens haar geduld verloor en zonder haar pas in te houden de paraplu in een vuilnisbak propte en verder liep in de regen. Goed zo, dacht Erika, opgevrolijkt door dit tafereeltje. Wég met dat kreng.

Haar moeders stem klonk harder, alsof ze de telefoon anders vasthield. 'Ik had hiermee willen beginnen: Erika, schat, wilde ik zeggen, Erika, schat, ik weet dat je nu niet kunt opnemen omdat je aan het werk bent, en wat jammer om op kantoor te moeten zitten op deze prachtige dag, niet dat het een prachtige dag is, maar normaal gesproken hebben we in deze tijd van het jaar schitterende dagen, en elke keer dat ik wakker word en naar de blauwe lucht kijk denk ik, o hemel, o, wat jammer, die arme, arme Erika, opgesloten op kantoor op deze prachtige dag! Dat denk ik dan, maar dat is de prijs

die je betaalt voor succes in je werk! Was je maar boswachter geweest, of had je maar ander werk dat je buiten kon doen. Ik wilde eigenlijk geen boswachter zeggen, dat kwam nu ineens bij me op, en ik weet ook eigenlijk wel hoe dat kwam, namelijk doordat Sally's zoon net van school is en boswachter wordt, en toen ze me dat vertelde dacht ik bij mezelf: wat een geweldige baan, wat een slim idee, in plaats van opgesloten te moeten zitten in een hokje zoals jij.'

'Ik zit niet opgesloten in een hokje,' zei Erika met een zucht. Haar kantoor had uitzicht op de haven en haar secretaresse kocht elke maandagochtend verse bloemen. Ze was dol op haar kantoor. Ze was dol op haar werk.

'Het was Sally's idee, weet je. Dat haar zoon boswachter wordt. Zo slim van haar. Ze is niet conservatief, die Sally, ze denkt out of the box.'

'Sally?' zei Erika.

'Sally! Mijn nieuwe kapster!' zei haar moeder ongeduldig, alsof ze Sally al jaren kende in plaats van een paar maanden. Alsof Sally een vriendin voor het leven zou worden. Ha. Sally zou hetzelfde lot wachten als al die andere geweldige onbekenden in het leven van haar moeder.

'En wat zou je verder ingesproken hebben?' vroeg Erika.

'Even kijken... daarna zou ik, een beetje terloops, alsof het zomaar bij me opkwam, zeggen: o, trouwens, moet je horen, schat!'

Erika schoot in de lach. Haar moeder wist haar altijd weer mild te stemmen, zelfs op de ergste momenten. Net als Erika dacht dat ze klaar met haar was, dat ze er niet meer tegen kon, deed haar moeder zo charmant dat Erika weer van haar hield.

Haar moeder lachte ook, maar hoog en overspannen. 'Ik wilde zeggen: hoor eens, schat, ik vroeg me af of jij en Oliver het leuk vinden om zondag bij mij te komen lunchen.'

'Nee,' zei Erika. 'Nee.'

Ze ademde in als door een rietje. Haar lippen trilden. 'Nee,

bedankt. We komen de vijftiende. Dan komen we, mam. Niet op een andere dag. Dat is de afspraak.’

‘Maar lieverd, ik dacht dat je trots op me zou zijn omdat...’

‘Nee,’ zei Erika. ‘Ik wil wel iets anders met je afspreken. We kunnen zondag ergens gaan lunchen. In een gezellig restaurant. Of je komt naar ons toe. Oliver en ik hebben dan geen afspraken. We kunnen overal naartoe gaan, maar we komen niet naar jouw huis.’ Ze wachtte even en zei het toen nogmaals, luider en duidelijker, alsof ze het tegen iemand had die niet goed Engels sprak. ‘We komen niet naar jouw huis.’

Er viel een stilte.

‘Tot de vijftiende,’ zei Erika. ‘Het staat in de agenda. Van ons allebei. En vergeet niet dat we donderdagavond bij de ouders van Clementine eten! Dus dat is ook iets om naar uit te kijken.’ Nou, inderdaad, dat zou lachen worden.

‘Ik wilde een nieuw recept uitproberen. Ik heb een kookboek met glutenvrije recepten gekocht, had ik je dat verteld?’

Het kwam door de toon waarop ze nu sprak. Die berekenende, wrede vrolijkheid, alsof ze dacht dat er een kans was dat Erika zou meedoen aan het spelletje dat ze al die jaren speelden, waarin ze allebei deden alsof ze een gewone moeder en dochter waren die een gewoon gesprek voerden, terwijl ze heel goed wist dat Erika niet langer meespeelde, terwijl ze samen hadden afgesproken dat dat spel voorbij was, waarbij haar moeder had gehuild en zich had verontschuldigd en beloften had gedaan waarvan ze allebei wisten dat ze zich er nooit aan zou houden. Maar nu deed ze net alsof ze die beloften zelfs nooit had gedaan.

‘Mam. Doe me een lol.’

‘Wat nou?’ De vermoorde onschuld. Dat onnozele stemmetje, razend werd ze ervan.

‘Je hebt op oma’s graf beloofd dat je geen kookboeken meer zou kopen! Je kookt nooit! Je hebt geen glutenallergie!’ Waar-

om trilde haar stem van woede als ze nooit had verwacht dat haar moeder zich aan die melodramatische beloften zou houden?

‘Dat heb ik nooit beloofd!’ zei haar moeder. Ze liet het kinderstemmetje varen en had het lef om net zo kwaad te reageren als Erika. ‘En trouwens, de laatste tijd heb ik vreselijk veel last van een opgeblazen gevoel. En ik heb wel een glutenintolerantie. Neem me niet kwalijk dat ik me zorgen maak over mijn gezondheid.’

Niet op ingaan. Blijf weg van dat emotionele mijnenveld. Dit was de reden waarom ze duizenden dollars investeerde in therapie, voor precies deze situatie.

‘Goed, mam, leuk om je even te hebben gesproken,’ zei Erika snel, zonder haar moeder de kans te geven nog te reageren, alsof ze een telemarketeer was. ‘Maar ik ben aan het werk, dus ik moet ophangen. Ik spreek je later.’ Ze hing op voordat haar moeder iets kon zeggen en liet de telefoon op haar schoot vallen.

De chauffeur zat opvallend stil op de met kralen bestikte stoelhoe, alleen zijn handen bewogen onder aan het stuur, alsof hij haar niet had zitten afluisteren. Wat voor dochter weigert naar haar moeders huis te gaan? Wat voor dochter gaat zo tekeer omdat haar moeder een nieuw kookboek heeft gekocht?

Ze knipperde de tranen weg.

Haar telefoon ging weer, en ze schrok zo dat hij bijna van haar schoot gleeed. Vast haar moeder weer om luidkeels haar ongenoegen kenbaar te maken.

Maar het was niet haar moeder. Het was Oliver.

‘Hoi,’ zei ze, en ze hilde bijna van opluchting toen ze zijn stem hoorde. ‘Ik kreeg zojuist een gezellig telefoontje van mam. Of we zondag bij haar komen lunchen.’

‘We zouden toch pas volgende maand gaan?’

‘Ja,’ zei Erika. ‘Ze wilde zien hoe ver ze kon gaan.’

‘Gaaf het wel met je?’

‘Ja hoor.’ Ze streek met een vinger onder haar ogen. ‘Prima.’

‘Zeker weten?’

‘Ja. Bedankt.’

‘Zet haar meteen uit je hoofd,’ zei Oliver. ‘Zeg, ben je nog naar Clementines verhaal gaan luisteren in die bibliotheek of waar het ook was?’

Erika legde haar hoofd achterover en sloot haar ogen. Verdomme. Natuurlijk. Daarvoor belde hij. Clementine. Na het verhaal zou ze met Clementine een kop koffie gaan drinken. Oliver was niet bijzonder geïnteresseerd geweest in Erika’s motief om bij Clementines verhaal aanwezig te zijn. Hij begreep haar obsessieve verlangen om de hiaten in haar herinnering op te vullen niet. Hij vond het onbelangrijk, bijna dwaas. ‘Geloof mij maar, meer dan dit zul je je niet gaan herinneren,’ had hij gezegd. (Hij had strakke lippen en een harde blik toen hij ‘geloof mij maar’ zei. Het was slechts een kleine pijnscheut, die hij nooit helemaal kon onderdrukken en die hij waarschijnlijk zou ontkennen.) ‘Hiaten in je geheugen zijn een normaal verschijnsel als je te veel drinkt.’ Voor haar was het niet normaal. Maar Oliver had hierin de ideale gelegenheid gezien om met Clementine te gaan praten, haar uiteindelijk te confronteren.

Ze had ook hem beter op de voicemail kunnen zetten.

‘Ja,’ zei ze. ‘Maar ik ben halverwege weggegaan. Ik voelde me niet lekker.’

‘Dus je hebt niet met Clementine kunnen praten?’ vroeg Oliver. Ze hoorde dat hij zijn best deed om zijn frustratie te verbergen.

‘Vandaag niet,’ zei ze. ‘Maak je geen zorgen. Ik vind nog wel het juiste moment. Het food court zou daar trouwens geen geschikte plek voor zijn geweest.’

‘Ik reken alleen even terug. Die barbecue is inmiddels twee

maanden geleden. Volgens mij is het niet kwetsend of ongevoelig of wat dan ook om die vraag te stellen. Bel haar gewoon op. Je hoeft elkaar niet te zien.'

'Ik weet het. Het spijt me.'

'Het hoeft je niet te spijten,' zei Oliver. 'Het is moeilijk. Het is niet jouw schuld.'

'Het was mijn schuld dat we naar die barbecue zijn gegaan,' zei ze. Oliver zou haar daar niet van vrijpleiten. Daar was hij te accuraat voor. Dat hadden ze gemeen: een passie voor accuratesse.

De chauffeur stond boven op de rem. 'Verdomme, idioot! Stomme ezel!' Erika legde haar hand plat op de rugleuning van de stoel voor haar om zich schrap te zetten, toen Oliver zei: 'Dat heeft er niets mee te maken.'

'Voor mij wel,' zei ze. Haar telefoon bliepte om aan te geven dat er nog een gesprek binnenkwam. Dat zou haar moeder weer zijn. Dat het een paar minuten had geduurd voordat ze terugbelde, betekende dat ze voor tranen had gekozen in plaats van voor een scheldpartij. Tranen vroegen meer tijd.

'Ik weet niet wat je daarover van me wilt horen, Erika,' zei Oliver bezorgd. Hij dacht echt dat er een correcte reactie bestond. Een antwoord dat je achter in het boek kon vinden. Hij dacht dat er voor relaties geheime regels bestonden, die zij moest kennen, want zij was de vrouw, en dat ze die expres achterhield. 'Maar... ga je wel met Clementine praten?'

'Ik ga met Clementine praten,' zei Erika. 'Tot vanavond.'

Ze zette het geluid van haar telefoon uit en stopte hem in haar tas. De chauffeur zette de radio harder. Hij had het opgegeven om haar om boekhoudkundig advies te vragen, waarschijnlijk omdat hij dat, te oordelen naar haar privéleven, niet betrouwbaar achtte.

Erika dacht aan Clementine, die intussen wel met haar verhaal in de bibliotheek klaar zou zijn, waarschijnlijk gevolgd door een beleefd applaus van haar toehoorders. Er zouden

geen 'bravo's' zijn, geen staande ovaties, geen bloemen in de kleedkamer.

Arme Clementine, die het gevoel had dat ze zichzelf op deze manier zo ongeveer moest vernederen.

Oliver had gelijk: het besluit om naar de barbecue te gaan had er niets mee te maken. Dat was een voldongen feit. Ze legde haar hoofd weer tegen de leuning, sloot haar ogen en herinnerde zich een zilverkleurige auto die haar kant op reed, omringd door rondzwierende herfstbladeren.

3

De dag van de barbecue

Erika reed de doodlopende straat waar ze woonde in en werd begroet door een vreemd, bijna mooi tafereel: eindelijk reed er iemand in de zilverkleurige BMW die het afgelopen halfjaar voor het huis van de Richardsons had gestaan, en wie er ook achter het stuur zat, hij had niet de moeite genomen om de hoop rood- en goudkleurige herfstbladeren op de motorkap en het dak van de auto weg te vegen, zodat er bij het wegrijden (veel te hard voor een woonwijk) een wervelwind van bladeren opwaaide, alsof de auto door een minitornado werd gevolgd.

Toen de bladeren verdwenen waren, zag Erika haar buurman Vid, die aan het begin van zijn oprit naar de wegrijdende auto stond te kijken, waarbij een zonnestraaltje in zijn zonnebril spiegelde als de flits van een camera.

Erika remde naast hem en draaide het raampje aan de passagierskant open.

‘Goedemorgen,’ riep ze. ‘Eindelijk heeft iemand die auto weggehaald!’

‘Ja, die drugshandel is waarschijnlijk verleden tijd, wat denk jij?’ Vid boog zich naar de auto toe en schoof zijn zonnebril in zijn volle bos grijs haar. ‘Of misschien was het wel de maffia.’

‘Haha!’ Erika lachte niet erg geloofwaardig, omdat Vid zelf wel iets weg had van een succesvolle gangster.

‘Het is een prachtige dag, weet je. Kijk toch eens! Heb ik

gelijk?' Vid maakte een voldaan gebaar naar de hemel, alsof hij persoonlijk voor deze dag een extra hoge prijs had betaald en het kwaliteitsproduct had gekregen dat hij verdiende.

'Het is een mooie dag,' zei Erika. 'Ga je een stuk wandelen?'

Vid reageerde met lichte afkeer op deze veronderstelling.

'Wandelen? Ik? Nee.' Hij wees op de sigaret tussen zijn vingers en de opgerolde, in plastic verpakte zondagskrant in zijn andere hand. 'Ik kwam alleen even mijn krantje halen, weet je.'

Erika hield zich voor om niet het aantal keren dat hij 'weet je' zei te tellen. Het bijhouden van het aantal keren dat iemand stopwoorden gebruikte, grensde aan dwangmatigheid. (Vids huidige record: elf keer in een woordenstroom van twee minuten over de pizza met gerookte pancetta die de plaatselijke pizzeria van de kaart had gehaald. Vid kon het niet geloven, weet je, hij kon het gewoonweg niet geloven. De 'weet je's' klonken steeds harder en sneller als hij zich ergens druk over maakte.)

Erika was zich er wel degelijk van bewust dat sommige van haar gedragingen dwangmatig te noemen waren. 'Probeer niet overal een etiket op te plakken, Erika,' had haar psychologe gezegd met de hardnekkige glimlach die ze altijd schonk wanneer Erika aan 'zelfdiagnose' deed. (Erika had aan het begin van de therapie een abonnement genomen op *Psychology Today* om een beetje op de hoogte te raken van de hele procedure, en het was allemaal zo boeiend dat ze onlangs aan de boekenlijst voor eerstejaars psychologiestudenten van Cambridge was begonnen. Puur uit belangstelling, had ze tegen haar psychologe gezegd, die zich daardoor niet bedreigd leek te voelen maar ook niet echt opgetogen keek.)

'Zo'n gast komt met z'n opgevoerde wagen de straat in racen en gooit die krant uit de auto alsof het verdomme een granaat in Syrië is, weet je.' Vid gebaarde met de opgerolde krant alsof hij een granaat wegwierp. 'En wat heb jij uitgespookt? Boodschappen gedaan?'

Hij keek naar de kleine verzameling plastic tassen die op de stoel naast Erika stond en nam een flinke haal van zijn sigaret, waarna hij de rook uit een mondhoek naar buiten blies.

‘Niet echt boodschappen, alleen eh... wat kleinigheden die ik nodig had.’

‘Wat kleinigheden,’ herhaalde Vid, de woorden proevend alsof hij ze nog nooit eerder had gehoord. Misschien was dat ook wel zo. Hij keek Erika aan met die onderzoekende, bijna teleurgestelde blik, alsof hij meer van haar had verwacht.

‘Ja. Voor een aangeklede thee. Clementine en Sam komen vandaag met hun dochtertjes bij ons op de thee. Clementine en Sam, vrienden van ons, weet je nog? Die je een keer bij ons thuis hebt ontmoet?’ Ze wist heel goed dat Vid zich hen herinnerde. Ze noemde Clementine om zichzelf interessanter te maken. Dat was het enige wat ze Vid te bieden had: Clementine.

Vids gezicht klaarde meteen op.

‘Je vriendin, de celliste!’ zei hij verrukt. Hij smakte nog net niet met zijn lippen bij het woord ‘celliste’. ‘Met haar man. Die geen muzikaal gehoor heeft. Wat jammer, hè?’

‘Nou, hij beweert zelf graag dat hij geen muzikaal gehoor heeft,’ zei Erika. ‘Ik denk dat hij eigenlijk...’

‘Topkerel! Hij was, hoe noem je dat, marketingmanager bij een FMCG-bedrijf, en die letters staan voor... *fast-moving*... niet zeggen, niet zeggen... *fast-moving consumer goods*. Wat dat ook mag betekenen. Maar wat zeg je daarvan? Goed onthouden, hè? Ik heb een geheugen als een olifant, zeg ik altijd tegen mijn vrouw.’

‘Nou, hij is eerlijk gezegd van baan veranderd, hij werkt nu bij een bedrijf dat energiedrankjes produceert.’

‘Wat? Energiedrankjes? Drankjes die je energie geven? Maar goed, Sam en Clementine, fijne mensen, fantastische mensen, weet je! Jullie moeten bij ons komen barbecueën, weet je! Ik sta erop. Dat moeten jullie doen!’

‘O,’ zei Erika. ‘Wat aardig van je.’ Ze zou nee moeten zeggen. Ze was heel goed in staat om nee te zeggen. Ze had er zelfs geen moeite mee om nee tegen mensen te zeggen, ze was er trots op dat ze dat kon, en Oliver zou niet willen dat ze de plannen voor vandaag wijzigde. Het was te belangrijk. Deze dag was cruciaal. Deze dag kon misschien hun hele leven veranderen.

‘Ik rooster een varken aan het spit! Op Sloveense wijze. Nou ja, niet echt Sloveens, het is mijn manier, maar zoiets heb je nog nooit geproefd. Je vriendin. Clementine. Ik weet het nog. Ze is dol op lekker eten, weet je. Net als ik.’ Hij klopte op zijn buik.

‘Tja,’ zei Erika. Ze keek weer naar de plastic tassen naast haar op de stoel. Onderweg naar huis had ze steeds even naar haar aankopen gekeken, bang dat ze het niet goed had gedaan. Ze had meer moeten inslaan. Wat was er mis met haar? Waarom had ze geen ingrediënten voor een feestmaal gehaald?

En de crackers die ze had gekocht waren met sesamzaad, en er was iets aan de hand met sesamzaad. Was Clementine daar nou dol op of vond ze ze juist smerig?

‘Wat wordt het?’ vroeg Vid. ‘Tiffany zou het geweldig vinden als jullie komen.’

‘O ja?’ zei Erika. De meeste echtgenotes zouden niet blij zijn met een spontane barbecue, maar Vids vrouw was kennelijk net zo gastvrij als Vid. Erika dacht aan de eerste keer dat ze haar beste vrienden had voorgesteld aan haar extraverte buren, vorig jaar toen zij en Oliver een kerstborrel gaven bij hen thuis tijdens een aanval van gezamenlijke ‘laten we net doen of we van die mensen zijn die graag gasten ontvangen’-gekte. Zij en Oliver hadden het van begin tot eind verschrikkelijk gevonden. Gasten ontvangen was altijd moeilijk voor Erika, omdat ze er geen ervaring mee had en omdat iets in haar altijd vond dat gasten gevreesd en verfoeid moesten worden.

‘En hebben ze niet twee dochtertjes?’ vervolgde Vid. ‘Onze Dakota wil vast graag met ze spelen.’

‘Ja. Hoewel, vergeet niet dat ze veel jonger zijn dan Dakota.’

‘Nog beter! Dakota speelt graag met kleine meisjes, weet je, dan doet ze alsof zij de grote zus is, weet je. Ze vlecht hun haren, lakt hun nagels, dat is leuk voor hen allemaal!’

Erika liet haar handen rond het stuur gaan. Ze keek naar haar huis. De lage heg langs het pad naar de voordeur was pas nog perfect, akelig symmetrisch gesnoeid. De rolgordijnen waren omhoog. De ramen waren schoon en streepvrij. Niets te verbergen. Vanaf de straat kon je hun rode Veronese tafellamp zien. Meer niet. Alleen die lamp. Een heel bijzondere lamp. Alleen al bij het zien van die lamp vanaf de straat als ze thuiskwam, kreeg ze een gevoel van trots en rust. Oliver was nu binnen aan het stofzuigen. Erika had dat de vorige dag nog gedaan, dus het was eigenlijk overdreven. Overmatig stofzuigen. Beschamend.

Toen Erika het ouderlijk huis verliet, was een van de vele huishoudelijke zaken die haar zorgen baarden de vraag hoe vaak normale mensen stofzuigden. Het was Clementines moeder die haar daar een afdoend antwoord op had gegeven. Eén keer per week, Erika, elke zondagmiddag, bijvoorbeeld. Je kiest een vast tijdstip dat jou past en daar maak je een gewoonte van. Erika had Pams regels nauwgezet opgevolgd, maar Clementine had ze eigenzinnig genegeerd. ‘Sam en ik vergeten zelfs altijd dat er gestofzuigd moet worden,’ had ze een keer tegen Erika gezegd. ‘Maar we voelen ons wel altijd beter als het is gebeurd, en dan zeggen we: laten we vaker stofzuigen! Het is net zoiets als elkaar eraan herinneren om seks te hebben.’

Erika was stomverbaasd geweest, zowel over het stofzuigen als over de seks. Ze wist dat zij en Oliver in het openbaar formeler tegen elkaar deden dan andere stellen, ze plaagden elkaar nauwelijks (ze wilden graag dat alles duidelijk was en niet verkeerd uitgelegd kon worden), maar jeetje, ze zouden nooit vergeten om seks met elkaar te hebben.

Een gestofzuigd huis zou geen verschil maken voor de uitkomst van de bespreking vandaag, evenmin als het sesamzaad.

‘Een varken aan het spit?’ zei Erika tegen Vid. Ze hield haar hoofd schuin, koket, zoals Clementine in zo’n situatie zou doen. Ze gebruikte Clementines maniertjes, maar alleen als die er niet bij was, voor het geval ze zichzelf erin zou herkennen. ‘Wil je nou zeggen dat er bij jullie nog ergens een varken ligt te wachten tot het aan het spit mag?’

Vid grinnikte, knipoogde en wees met zijn sigaret haar kant op. De rook dreef de auto in en bracht een andere wereld mee. ‘Maak je daar maar geen zorgen over, Erika.’ Hij beklemtoonde de tweede lettergreep van haar naam. Erika. Het gaf haar naam iets exotisch. ‘Dat lossen we allemaal op, weet je. Hoe laat komt je vriendin de celliste? Om twee uur? Drie uur?’

‘Drie uur,’ zei Erika. Ze had nu al spijt van haar kokette gedrag. Hemel. Wat had ze gedaan?

Toen ze langs Vid keek zag ze Harry, de oude man die alleen in het huis aan de andere kant van Vid woonde, in zijn voortuin met een snoeischaar bij zijn camelia. Ze keken elkaar aan, en ze stak haar hand op om te zwaaien, maar hij keek onmiddellijk de andere kant op en verdween in een hoek van de tuin.

‘Loopt onze vriend Harry te loeren?’ vroeg Vid zonder zich om te draaien.

‘Ja,’ zei Erika. ‘Hij is nu weg.’

‘Drie uur, dan?’ vroeg Vid. Hij roffelde als ter bevestiging met zijn knokkels op de zijkant van haar auto. ‘Zien we jullie dan?’

‘Goed,’ zei Erika zwakjes.

Ze zag dat Oliver de voordeur opendeed en de veranda op liep met een volle vuilniszak. Hij zou razend op haar zijn.

‘Perfect. Geweldig!’ Toen Vid rechtop ging staan zag hij Oliver, die glimlachend zijn hand opstak.

‘Kerel!’ riep Vid luid. ‘Tot straks! Barbecue bij ons!’

Oliviers glimlach verdween.